

Начало > Предприемане на съдебни действия > Къде и как > Как да заведете дело в съда?

Как да заведете дело в съда?

Унгария

1 Необходимо ли е да се обърне към съда или има друга алтернатива?

Просрочените плащания могат да бъдат събрани и чрез издаване на заповед за плащане, а някои видове вземания, предвидени в закона, могат да бъдат събрани единствено чрез издаване на заповед за плащане. Такива извънсъдебни производства се провеждат от нотариуси. Вж. темата [Процедури за „заповед за плащане“](#).

В Унгария съществуват процедури за алтернативно разрешаване на спорове. Вж. темата [„Алтернативно разрешаване на спорове“](#).

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Въпросът дали има срок за завеждане на дело и от какъв вид е този срок е уреден различно в зависимост от делото. Например при имуществени претенции няма срок за завеждане на дело, нито има приложим давностен срок. Обратно на това, за завеждане на дело за извъндоговорна отговорност няма определен срок, но такова дело подлежи на общ давностен срок (5 години), който съдът взема под внимание в хода на производството, ако другата страна се позове на него. За другите видове вземания се прилагат предвидените в закона срокове за завеждане на съдебно дело.

Поради това, за да се изясни въпросът за сроковете, е препоръчително да се консултирате с адвокат, правен съветник или с Бюрото за помощ на гражданите.

3 Трябва ли да се обърне към съда в тази държава членка?

Въпросът за компетентността на съдилищата на държавите членки по отношение на различните видове дела с международно измерение е уреден в правото на Европейския съюз, съответните международни конвенции и правилата на унгарското международно частно право.

Съответното законодателство на ЕС, което по принцип е приложимо по граждански и търговски дела, включва [Регламент \(ЕС\) № 1215/2012](#) и [новата Конвенция от Лугано](#) (публикувана с Решение № 2009/430/ЕО), [Регламент \(ЕО\) № 2201/2003](#) по отношение на брачни дела и дела, свързани с родителската отговорност, и [Регламент \(ЕО\) № 4/2009](#) по отношение на дела, свързани със задължения за издръжка.

В случаите, когато не се прилагат нито законодателството на ЕС, нито двустранните или многостранните конвенции, по които Унгария е страна, компетентността се определя съгласно разпоредбите на [Закон XXVIII от 2017 г. относно международното частно право](#).

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърне, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Вж. темата [„Компетентност на съдилищата“ — Унгария](#).

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя искам си, като се има предвид естеството на казуса и цената на искам?

Вж. темата [„Компетентност на съдилищата“ — Унгария](#).

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Всяко лице може да заведе дело лично или чрез упълномощено лице, което

- се счита за дееспособно съгласно правилата на гражданското право,
- е частично недееспособно пълнолетно лице, чиято дееспособност съгласно правилата на гражданското право обаче не е ограничена по отношение на предмета и процесуалните действия по делото, или
- има правото, съгласно правилата на гражданското право надлежно да дава указания относно предмета на делото.

Законен представител ще действа по делото от името на страна, ако

- страната е недееспособна по отношение на делото,
- на страната е назначен законен представител, без това да засяга нейната дееспособност, освен ако страната заведе делото лично или чрез упълномощено лице, или
- страната не е физическо лице.

Съгласно [Закон СXXX от 2016 г. относно Гражданския процесуален кодекс](#) (ГПК) представителството от законен представител в съдебното производство е задължително. Съгласно ГПК делата, гледани от окръжен съд като първа инстанция, и производствата по трудови въпроси, които са от компетентността на административните и трудови съдилища, са освободени от основното правило за задължително законно представителство; в тези случаи законното представителство не е задължително, освен ако в закона не е предвидено друго.

В ГПК се определя и кой може да действа като законен представител. Обикновено законните представители на страните са адвокати и правни кантори. Когато законното представителство е задължително, лице, което е издържало изпита пред адвокатската колегия може да участва в производството по собственото си дело без законно представителство, освен ако в закона не е предвидено друго.

В случаите, когато не е задължително да се използва законен представител, исковата молба за образуване на производството може да бъде подадена от упълномощен представител (напр. адвокат), назначен от страната или от нейния законен представител. Правилата относно това кой може да бъде упълномощен представител и кой не се съдържат в ГПК.

7 Към кого точно да се обърне, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Исковата молба се подава директно до съда, който е компетентен да гледа делото. Съгласно ГПК страна, която участва без законно представителство в дело пред окръжен съд или в производство по трудови въпроси пред административен и трудов съд, има право да подаде своята искова молба устно в рамките на определеното работно време и да я заведе, като използва подходящ формуляр, в компетентния съд по своето местопребиваване, седалище или месторабота или в съда, на който е подсъдно делото.

8 На какъв език мога да подам искам си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя искам си по факс или по електронна поща?

Езикът на съдебното производство е унгарският. Освен ако не е предвидено друго в закон, обвързващ правен акт на Европейския съюз или международна конвенция, представените на съда документи трябва да бъдат подадени на унгарски език и документите и решенията на съда трябва да бъдат връчени на унгарски език. В хода на производството всяко лице има право да използва майчиния си език, както и своя регионален или малцинствен език, когато това е предвидено в международните конвенции.

С подписването на Европейската харта за регионалните или малцинствените езици Унгария се задължава по отношение на хърватски, немски, румънски, сръбски, словашки, словенски, ромски и бояшки език: да позволява на страната, която лично се явява пред съда, да използва своя регионален или малцинствен език, без да плаща допълнителни такси за това; да позволява представянето на документи и доказателства на регионален или малцинствен език с помощта на устни или писмени преводачи, ако е необходимо.

Съдът назначава устен преводач, преводач на жестомимичен език или писмен преводач, ако това е необходимо, за да се зачете правото на страната да използва езика или ако се налага по друга причина съгласно разпоредбите на ГПК относно използването на език. Исковата молба трябва да се подаде в писмен вид в съда, в който ще се образува производството. Когато комуникацията по електронен път е задължителна или е избраният вариант, исковата молба трябва да се подаде по електронен път съгласно определения в закона начин. Ако комуникацията се осъществява на хартиен носител, исковата молба трябва да се изпрати по пощата или да се подаде лично (до деловодството в рамките на работното време или като се пусне в кутията, поставена пред входа на съда, по всяко време в рамките на работното време), но страна, която участва без законно представителство в дело пред окръжен съд или в производство по трудови въпроси пред административен и трудов съд, може да подаде исковата молба устно в рамките на определеното работно време и да я заведе, като използва стандартен формуляр, в компетентния съд по своето местопребиваване, седалище, месторабота или в съда, на който е подсъдно делото.

Исковите молби не могат да се изпращат по факс.

За информацията относно възможността за подаване по електронен път вж. темата „Автоматизирана обработка“.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Исковите трябва да бъдат предявени чрез искова молба, т.е. писмен документ, излагащ иска. Изискванията относно реквизитите на исковата молба и документите, които трябва да се приложат към нея, са определени подробно в ГПК.

Страна, която участва без законно представителство в дело пред окръжен съд или в производство по трудови въпроси пред административен и трудов съд, трябва да подаде исковата си молба чрез определен за тази цел формуляр. Това до-голяма степен е от помощ за иска на страната, участваща в производството без законно представителство, тъй като във формуляра е посочена задължителната информация, която трябва да бъде включена в исковата молба, и са посочени приложенията, които се прилагат. Формулярите са публикувани на [централните уебсайтове на съдилищата](#).

Исковата молба и приложенията към нея се подават в толкова екземпляра, колкото са страните в производството, плюс един допълнителен. Ако няколко страни имат един представител (упълномощено лице), те ще получат едно съвместно копие.

За информацията относно подаването на исковите молби по електронен път вж. темата „Автоматизирана обработка“.

10 Трябва ли да заплащат съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

Плащането на съдебни такси е задължително в гражданското производство. Размерът на съдебните такси, които се плащат в отделните видове производства, е определен в [Закон XCIII от 1990 г. относно таксите](#). Страната, иницираща образуването на производството, трябва да плати таксите при подаването на исковата молба, освен когато решението относно плащането на таксите трябва да се вземе впоследствие. В последния случай таксите се поемат от лицето, на което съдът е разпоредил да ги плати.

Съд, в който е образувано гражданско производство, ще отхвърли искова молба, без да поиска допълнителна информация, ако ищецът не е платил процесуалните такси, чиито размер е пропорционален на размера на посоченото в исковата молба вземане или на определената по закон фиксирана такса, и не е подал молба за правна помощ или не е посочил каквато и да е правна помощ, която се основава на закон.

Страната може да получи правна помощ с цел да бъде подпомогната да отстоява правата си по време на процеса.

Освен ако в закона не е предвидено друго, дадена страна има право при поискване на индивидуална правна помощ („*személyes költségmentesség*“) и индивидуално освобождаване от авансово плащане на разноски („*személyes költségfeljegyzési jog*“) въз основа на нейния доход и финансово положение, докато индивидуалното освобождаване от плащане на съдебни такси („*személyes illetékmentesség*“) поради положението на самото лице се предоставя служебно. Дадена страна получава специфична за делото правна помощ („*tárgyi költségkedvezmény*“) поради предмета на делото, докато намаляването на таксите („*mérsékelt illeték*“) се предоставя служебно, ако в хода на делото се наблюдават конкретни действия. Освобождаване от съдебни такси означава, че или лицето, което е длъжно да плати съдебни такси, е освободено от това плащане, или че това освобождаване се прави с оглед на естеството на таксите. В случай на освобождаване от съдебни такси страната се освобождава от авансово плащане на таксите и, освен ако не е предвидено друго в закона, от плащането на всички неплатени такси. Освобождаването от съдебните такси не освобождава страната от плащането на такси, които не са били платени в хода на изпълнително производство. В Закона относно таксите се определя кои правни субекти могат да получат индивидуално освобождаване от плащането на съдебни такси. Такива са унгарската държава, общините, агенциите, които са на бюджетна издръжка, и църквите.

Ако се предостави освобождаване поради предмета на делото, и двете страни се освобождават от плащане на такси независимо от техния доход или финансово положение. Освобождаване поради предмета на делото се предоставя например в случай на жалби срещу решенията относно правна помощ, насрещни иски, предявени при бракоразводно дело, и искания за поправка, корекции или допълнения на решенията.

Независимо от техния доход или финансово положение страните се освобождават от авансовото плащане на такси поради предмета на делото („*tárgyi illetékfeljegyzési jog*“), например в производствата, свързани със защитата на лица съгласно гражданското право, или иски, предявени за вреди, причинени при упражняването на официални правомощия. Всяко лице, на което е предоставено такова освобождаване от авансовото плащане на такси поради предмета на делото, се освобождава от авансовото плащане на такси. В този случай таксите се плащат в края на производството от страната, на която съдът е разпоредил да ги плати.

Дадена страна се освобождава от плащането на част от таксите, ако ѝ е предоставено намаляване на таксите. Намаляването на таксите е вид правна помощ, която се различава в значителна степен от другите видове, тъй като се предоставя, когато в хода на производството се наблюдават определени действия, без да е необходимо да се подава молба, и не се основава на личните обстоятелства на страната или на предмета на делото.

Освобождаването от авансовото плащане на таксите е част както от правната помощ, така и от освобождаването от авансовото плащане на разноските. Правна помощ може да се предостави също на конкретни лица или с оглед на предмета на делото. Видовете дела, по отношение на които може да се предостави правна помощ поради предмета на делото и критериите за предоставянето на индивидуална правна помощ, са определени в закона. Пример за случай, при който освобождаването от плащането на разноски може да е поради предмета на делото, е производството за настояничество.

Освобождение от авансово плащане на разноски може също да се предостави на лица или с оглед на предмета на делото. На страните се предоставя специфично за делото освобождение от авансовото плащане на разноски, например производства за установяване на произход или производства относно родителската отговорност.

Съгласно [Закона за дейността на адвокатите](#) назначаването на адвокат може да се договаря свободно във връзка с упражняването на неговата дейност, освен ако не е предвидено друго в Закона за дейността на адвокатите или в Гражданския кодекс; следователно страните могат свободно да договарят адвокатските възнаграждения в рамките, определени в Закона за дейността на адвокатите. Правната помощ включва освобождението от плащането на адвокатските хонорари или авансовото им плащане. Представителството от адвокат се разрешава от службата за правна помощ.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Страната може да получи индивидуална правна помощ или специфична за делото правна помощ с цел да бъде подпомогната да отстоява правата си по време на процеса. Дадено физическо лице има право на индивидуална правна помощ при поискване, основаваща се на неговия доход и финансово положение, и на специфична за делото правна помощ, която се предоставя служебно поради предмета на производството. Ако на дадена страна е предоставена правна помощ, тя се освобождава от авансово плащане на съдебни такси и от авансово плащане на всякакви разноски, възникващи в хода на производството, и всякакви неплатени такси, освен ако в закона не се предвижда друго, както и от авансово плащане на всякакви разноски, поети от държавата, както и от плащане на депозит за разноските по производството.

Критериите, свързани с дохода и финансовото състояние, на които трябва да отговаря една страна, за да ѝ бъде предоставена индивидуална правна помощ, са определени в закона, като такива са случаите, при които правната помощ може да бъде предоставена поради предмета на делото.

Гражданите на Европейския съюз и гражданите на трети държави, които пребивават законно на територията на държава членка, могат да получат индивидуална правна помощ и индивидуално освобождение от авансовото плащане на разноските съгласно условията, приложими за унгарските граждани, докато други чуждестранни граждани могат да получат горепосоченото въз основа на международни договори.

Правната помощ включва пътни разходи за изслушването на граждани на Европейския съюз и граждани на трети държави, пребиваващи законно на територията на държава членка, ако присъствието на страната по време на изслушването е задължително.

Ако правото на чужда държава предоставя по-големи ползи за унгарска страна пред чуждестранен съд, отколкото специфичното за дадено дело освобождение от авансово плащане на разноските, тези по-изгодни правила трябва да се прилагат в хода на изслушването по отношение на чуждестранната страна, участваща в съдебен спор пред унгарски съд.

Моля, разгледайте също темата [Правна помощ](#).

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исквата молба отговаря на изискванията?

По принцип даден иск се счита за официално предявен, когато исквата молба постъпи в съда и бъде заведена в деловодството му. Ако комуникацията се осъществява по електронен път, по правило се счита, че документите са подадени, когато информационната системата изпрати потвърждение за получаването им.

Въпросът кога исквата молба се счита за официално подадена е от особено значение в случаите, в които има срок за завеждането на съдебно дело. Тези срокове се различават както по отношение на своята продължителност, така и по отношение на условията, при които исквите молби се считат за подадени в срок.

Що се отнася до процесуалните срокове, съгласно ГПК последиците от пропускането на срока не са в сила, ако документите бъдат изпратени до съда с препоръчано писмо най-късно в последния ден от срока. Ако комуникацията в хода на производството се осъществява по електронен път, последиците от изпускането на крайния срок, който е определен в дни, работни дни, месеци или години, не са в сила, ако документите са подадени до съда по електронен път в съответствие с изискванията на информационната система най-късно в последния ден на срока. Освен ако в закона не е предвидено друго обаче, това правило не се прилага при изчисляване на законоустановения срок за подаване на искви молби. Исковите молби се считат за подадени в срок, ако постъпят в съда най-късно в последния ден от срока за подаване на искви молби.

Искови молби, подадени след крайния срок, се отхвърлят от съда. Съдът връчва решението за отхвърляне на исквата молба на ищеца и уведомява ответника за предприетата мярка. Решението подлежи на специално обжалване от ищеца.

Поради това е препоръчително да се консултирате с правен съветник, адвокат или Бюрото за помощ на гражданите, за да ви разяснят кога исквата молба се счита за официално подадена в срок.

Ако страна, която участва без законно представителство в дело пред окръжен съд или в производство по трудови въпроси пред административен и трудов съд, е в състояние да подаде исквата си молба устно в рамките на определеното работно време в компетентния съд по своето местопребиваване, седалище или месторабота или в съда, на който е подсъдно делото, тогава представителят на съда дава на страната нужните указания и я призовава незабавно да отстрани всякакви нередности. В останалите случаи съдът не информира страните за самото обстоятелство на започване на производството. След като получи исквата молба, съдът проверява дали тя съдържа всички предвидени в закона реквизити.

Ако исквата молба е подходяща за образуване на производство, съдът връчва исквата молба на ответника и в същото време го призовава да подаде насрещен иск в рамките на четиридесет и пет дни от получаването на исквата молба. Ответникът се конституира чрез предявяването на насрещния иск.

Съдът обработва образуването на производство след подаване на писмен насрещен иск срещу исквата молба по начин, определен в ГПК, в зависимост от обстоятелствата по делото, след което закрива фазата на образуване и определя дата за разглеждане на делото по същество.

За информация относно възможността за подаване на исквата молба по електронен път и съответното потвърждение вж. също темата

„Автоматизирана обработка“.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

След подаването на исквата молба производството протича по начина, описан в раздел 12. В зависимост от обстоятелствата по делото страната може да получи допълнителна информация по време на други писмени изявления, ако такива са разпоредени, или в хода на подготовката на заседанието по делото и разглеждане на делото по същество, което зависи от индивидуалните характеристики на производството.

Последна актуализация: 14/10/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Държавите от ЕС, отговарящи за съдържанието на националните страници, са в процес на актуализация на част от съдържанието на този уебсайт предвид оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Ако на уебсайта има съдържание, което все още не отразява оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, това не е умишлено и ще бъде коригирано в бъдеще.